

NOVĂCEANUL

Publicație lunară independentă

ORAȘUL NOVACI ❖ Anul XI, Numărul 121 ❖ Joi, 29 Iunie 2023 ❖ ISSN 2392 – 6961

VEȘTI DIN NOVACI

Așa după cum am scris în numărul precedent al publicației „Novăceanul”, la invitația Primarului Orașului Novaci, dr. ing. Dumitru Leuștean, o delegație a Orașului Mayenne-Franța, condusă de Primarul Jean Pierre Le Scornet, oraș înfrățit cu Novaciul nostru, a fost prezentă la tradiționala manifestare folclorică pastorală „Urcatul oilor la munte” din 21 mai a.c.

Vizita s-a înscris în contextul bunelor relații statornicite între orașele

Mayenne și Novaci. Primirea oficială a avut loc la Primăria Orașului Novaci, unde cei doi primari au discutat despre mersul relațiilor de prietenie și colaborare între cele două orașe înfrățite. Programul delegației franceze a cuprins, între altele, vizite la Primăria Orașului Novaci, Liceul Teoretic Novaci, Spitalul Orășenesc, Grădinița de Copii, Stațiunea Rânca.

Daciana Ungureanu, profesor Școala de Arte „Constantin Brâncuși”, a participat sâmbătă, 24 iunie 2023 la Concursul „Cămașa cu altiță – Identități gorjenești”, organizat în Parcul Coloanei Infinitului pentru Ziua Universală a Iei, alături de meșteri populari din județul Gorj.

La Sărbătoarea Iei de la Târgu-Jiu, au participat, de asemenea, grupuri și ansambluri folclorice din județul Gorj.

O manifestare dedicată iei românești și sărbătorii Sânzienelor, a fost organizată și la Novaci, duminică 25 iunie a.c., în piața orașului Novaci. Protagonisti: Ansamblul „Nedeia” și grupurile instruite de Elena Balan și Ion Lianu, profesori Școala Populară de Arte Târgu-Jiu.

O nouă promoție a Liceului Teoretic Novaci a susținut în zilele de 26 – 28 iunie examenul de bacalaureat. Este a 63-a promoție de la înființarea liceului novăcean, în anul 1956. Din anul 1956, liceul novăcean a devenit tot mai solicitat și apreciat, fiind unul dintre cele mai renumite licee nu doar din Gorj, ci și din țară.

Săptămâna trecută, la noua grădiniță de copii din Novaci, s-a tăiat panglica de inaugurare a Grădinei de relaxare, liniște și învățare – proiect pilot G.R.L.Î.

În această grădiniță, copiii beneficiază de condiții excelente de joacă și educație. Amănunte în pagina a II-a a publicației novăcene.

În zilele de 30 iunie și 1 iulie, la Rânca se organizează ediția a V-a a Festivalului „Transalpina”. Participă trupele: Spitalul de Urgență, Sarmale Reci, Timpuri Noi, Kempes, Dublu Click, Anton, precum și Mihai Mărgineanu și Banda.

Prezintă: Lenți Chiriac și Dan Helciug.

Constantin DĂRVĂREANU

O NOUĂ PROMOȚIE A LICEULUI TEORETIC NOVACI ÎȘI IA ZBORUL SPRE ÎNĂLȚIMI

Succesul omului în viață, fie că discutăm despre reușita pe plan profesional sau personal este condiționat de educație. Dacă „Omul nu poate deveni om decât prin educație” (Kant), atunci putem spune că fără ea nu am avea nicidecum simțul responsabilității zilei de mâine, nu am fi manierați, nu am avea deprinderea de a trăi împreună cu ceilalți. Educația ne dezvoltă capacitățile intelectuale, ne cultivă, indiferent de mediul din care provenim. Este adevărat că mediul influențează enorm dezvoltarea armonioasă a fiecărui individ, însă educația este văzută ca proces prin care indivizii învață cum să se desprindă de acest mediu, în caz că este unul degradant.

Fiecare elev al promoției 2019-2023, pe parcursul celor patru ani petrecuți la Liceul Teoretic Novaci, a învățat ce înseamnă a fi un om educat și a avea succes. Dincolo de premiile importante obținute la diverse olimpiade și concursuri școlare, cu toții sunt speciali, deoarece au trecut prin complicata perioadă a pandemiei și s-au adaptat la învățământul online. Astfel, au dovedit mult curaj în a înfrunta cu bine provocările. Îi privesc cu multă încredere și sunt convinsă că vor ajunge oameni de bază ai societății. De foarte multe ori, la dese noastre întâlniri care au avut loc cu diverse ocazii, le-am spus tuturor că, indiferent de ceea ce vor ajunge în viață, trebuie să țină cont de următorul sfat: caracterul unui om depinde de educația primită/asimilată în timp, iar munca cinstită și respectul față de noi înșine ne vor călăuzii pașii în tot ceea ce dorim să realizăm.

În mod cert, știm cu toții că, fără un echilibru continuu de la vârste fragede, mintea slabă a unui copil se va apropia în timp ca un magnet de anturajul prost din jurul său. Poate că democrația prost înțeleasă de unii, cărora părinții le oferă totul doar să nu simtă lipsurile – neștiind și neapreciind efortul lor – le va dauna în timp. Educația, în sens larg, nu se formează în mediul online, acolo cel mult tinerii învață cu totul alte deprinderi față de ceea

ce familia le-a oferit de-a lungul timpului.

La festivitatea de absolvire, care a avut loc în data de 09 iunie 2023, am avut sarcina de a transmite promoției 2019-2023 că, învățământul trebuie întotdeauna privit ca „stâlp” al educației permanente, căci cuprinde patru mari roluri complementare ale acesteia: deprinderea de a ști, de a face, de a trăi împreună cu ceilalți și de a fi. Aceste coordonate nu pot fi dissociate unele de altele, iar direcția către care converg este însăși emanciparea individului, privită drept capacitatea de a participa la o cetățenie deplină într-o societate deschisă și democratică. Cu siguranță, primii ani ai educației se valorifică în mediul școlar, cel care are rolul de a forma indivizi adaptați și adaptabili la mediul social propriu unui cadru temporal și spațial.

Societățile europene actuale, diversificate din punct de vedere etnic și cultural, dar și din perspectiva identităților și a intereselor, sunt arena conviețuirii împreună cu alterități tot mai evidente și tot mai vocale. În aceste condiții, este necesar ca generațiile aflate în procesul socializării să deprindă abilități de bază care să permită o conviețuire pașnică cu grupuri care revendică diferența, fie ea etnică, culturală sau de interese. În fond, totul se rezumă la educație, indiferent din ce ramură o privim.

Nu doar cei de azi, ci și cei de mâine, trebuie să conștientizeze că educația trebuie să fie extinsă pe durata întregii vieți și că nevoia de educație trebuie să fie dezvoltată de dorința permanentă de cunoaștere. Trebuie să existe conștiința curată că niciodată nu se cunoaște destul pentru a face față provocărilor vieții, deci se poate spune că este pe deplin adevărată zicala „Omul cât trăiește învață”.

În încheiere, îi îndemn pe elevii promoției 2019-2023, de la Liceul Teoretic Novaci – și nu numai – „să nu fie oameni de succes, ci oameni de valoare”.

Succes la examenul de bacalaureat!

Prof. Țicu Alina-Ramona,
Director al Liceului Teoretic Novaci

Înălțarea Domnului
- Ziua Eroilor, Novaci - Străini

AGENDĂ DE LUCRU ÎNCĂRCATĂ LA PRIMĂRIA ORAȘULUI NOVACI

Încă de la începutul primăverii, Primăria Orașului Novaci a demarat un proiect de modernizare a rețelei de transport în comun în oraș.

număr mare de lucrări care vor duce la mai buna gospodărire și înfrumusețare a orașului. Lucrările se încadrează în proiectele accesate și se desfășoară în conformitate cu graficile stabilite cu firmele constructoare.

După cum ne informează Primarul Orașului Novaci, dr. ing. Dumitru Leuștean, în această perioadă se lucrează intens la canalizarea orașului, pe străzile Dumbrava, Ocolului, Brezulescu, la Hirișești și Pociovaliștea.

De asemenea, se lucrează intens la construirea Centrului de Tineret Pociovaliștea, a Centrului de Creație, Arte și Tradiții Novaci, I.S.U Pociovaliștea, regularizarea râului Gilort, asfaltări de străzi. Tot în această perioadă

Săptămâna trecută au început lucrările de modernizare a pieței agroalimentare din oraș.

Sunt în lucru mai multe proiecte

și totodată se efectuează studii de fezabilitate pentru proiectele care urmează a fi accesate.

Constantin DĂRVĂREANU

"ȚARĂ DE GLORII, ȚARĂ DE DOR..."

2 iunie 2023. Regele Charles al III-lea al Marii Britanii, pe numele său adevărat Charles Philip Artur George Mountbatten-Windsor, face prima vizită într-o țară străină după ce a fost încoronat ca Rege. Un fel de a spune țară străină, fiindcă România, pentru Regele Charles al III-lea nu este străină. În România, Regele a venit de mai multe ori în timp ce era doar prinț de Wales. Sunt cunoscute sentimentele pe care le-a avut mereu față de România, așa cum puține personalități din lume au făcut-o.

După încoronare, a ales să facă prima vizită externă în România. De ce? Fiindcă iubește cu adevărat România, fiindcă România este țara în care este iubit, în care este primit și înconjurat cu multă căldură, mai ales de către oamenii simpli. Chiar dacă a fost o vizită privată, Regele Charles al III-lea a mers mai întâi la Cotroceni, așa cum nu prea fac vecinii noștri care vin prin Transilvania când vor și trâmbează cam ce vor fără să bage în seamă autoritățile statului român.

La Cotroceni, Regele Charles al III-lea a fost primit de Președintele Klaus Iohannis cu onorurile convenite unui oficial de rang înalt, s-a adresat celor cca 300 oficialități prezente la recepția de la Cotroceni, la început în limba română, iar la final a recitat din Eminescu: „Țară de glorie, țară de dor...”

A fost un moment emoționant, în care s-a dovedit că suntem un popor primitiv și înțelept, cu cine merită.

Sigur, România poate fi considerată și țara lui, atâta timp cât are rădăcini românești, cât deține unele proprietăți la Viscri și pe Valea Zălanului.

De mulți ani, Regele Charles al III-lea vine în România ca la el acasă. Oamenii din zonele respective îl iubesc foarte mult fiindcă este un om popular, un om de țară care stă de vorbă cu oamenii, dându-le sfaturi, căutând să promoveze zonele respective, viața simplă de la țară.

După vizita la Cotroceni a mers la Viscri și Valea Zălanului, s-a întreținut cu foarte mulți oameni, dovadă că rangul nu l-a schimbat. Pentru mine, un lucru mi s-a părut foarte curios și ingenios. Peste tot oamenii l-au primit cu floricele de pe câmp, Regele Charles al III-lea fiind un mare iubitor al naturii, un activist pătimaș al unor cauze caritabile, pasionat de ecologie, luptător pentru combaterea schimbărilor climatice și protejarea mediului, pentru binele planetei.

Modestie și noblețe în inima și sufletul unui om, chiar dacă este rege, un mare iubitor al meleagurilor românești. Regele Charles al III-lea iubește România, așa cum nu prea o dovedesc mulți români, ca să nu mai vorbim de cei care umblă prin Transilvania ca la ei acasă, promovând ură și dezbinare.

Pentru Regele Charles al III-lea, România este într-adevăr „Țară de glorie, țară de dor...”

Constantin DĂRVĂREANU

Drum lin printre stele, Doamnă Dirigintă!

-Copiii mei, să fiți cuminți, mamă, că eu plec într-o călătorie lungă. Merg în cer! Dumnezeu și Maica Domnului să fie cu voi!

Cu acest mesaj a plecat la cer în ziua 4 iunie 2023, profesoara Ana Melencu, îngerul nostru păzitor în patru ani de liceu și încă 61 de atunci. Ielele, aceste ființe fantastice, care umblă prin văzduh, ne-au răpit-o în zi de mare sărbătoare – Duminica Rusaliilor și au dus-o lângă profesorul Dumitru Melencu și lângă elevii săi, profesorul Ion Chiriac, doctorul Tudoran și încă 10 dintre noi care s-au grăbit și ei să plece.

DA, suntem printre primii săi elevi la debutul în profesie, suntem prima clasă căreia i-a predat „dirigenția” în anii de liceu 1958-1962. Un dascăl de excepție, un suflet frumos, plin de înțelepciune, veșnic veselă, tonică și dinamică, ne-a fost un adevărat ghid de conduită. La 23 iunie, ziua sa de naștere, noi, promoția 1962 a Liceului Novaci organizăm în fiecare an și întâlnirea noastră aniversară de la absolvire. Anul acesta, a împlinit 90 de ani acolo sus. O stea luminoasă ne va privi din cer la următoarea întâlnire, iar întâlnirea noastră va fi o rugăciune pentru sufletul său.

Recunoștință și drum lin printre stele, Doamnă Dirigintă!

În numele promoției a III-a a Liceului Novaci

Grl dr Ion STAIUCU

Ion FLOREA

SĂ NU-ȚI CADĂ CU MIRARE

Să nu-ți cadă cu mirare
Sau surpriză măi poete
Că scriind versuri frumoase,
Vei cădea drăguț la fete.

Tu să nu gândești atunci
Dintre ele să-ți alegi
Doar o fetiță cu care
Ai putea să te-nțelegi.

Să nu superi pe niciuna
Sau să se mâhnească poate
În viață deopotrivă,
Tu să le iubești pe toate.

Sau de vrei cumva, firește,
Eu îți recomand o fată,
Una ce nu-mbătrânește
Și nu moare niciodată.

E frumoasă ca o zână
Are munți, cu brazi la brâu,
Păr de aur îi formează
Toate holdele de grâu.

De-oi iubi cum se cuvine
În viață, pe-astă fată,
Află că și tu, poete,
N-ai să-mbătrânești vreodată.

Când iubești fetița asta
Să nu-ți cadă cu mirare
Cum că tu ești om cu moarte
Și că ea-i nemuritoare.

Și la fapte și la gânduri
Tu să fii cu ea de-o seamă,
Ea îți este pat și vatră,
Chiar și soră, chiar și mamă.

Multe-a suferit și ea
Răzbătând prin timpul greu,
N-a încremit de vreme,
Ci a-ntinerit mereu.

Căci de-i iarnă sau e toamnă
Sau e în mijlocul verii,
Vezi în părul său de aur
Frumusețea primăverii.

Cine își iubește Țara
Și înfrumusețând-o, moare,
Viața lui în lumea asta
Îi va fi nemuritoare.

ȚARA MEA

Doina, din ce s-a făcut,
Din gură de copil mic,
L-a lăsat mamă-sa la râu,
I-a pus dragostea la brâu,
I-a ntins șorțul căpătâi
Și-atunci a zis doina-ntâi.
L-a lăsat maica dormind,
L-a găsit doina trecând.
Copilul cine era?
Jiul îngânând doina,
Iar mama cine era?
Era maica, Țara mea
Cu frumoase Cosânzene
Strângând fânul pe vâlcele
Cu mulțimea de voinici
Secerând grâul pe lunci.

DESPRE ZIUA ÎNVĂȚĂTORULUI

Fiecare popor are un fel de dascăl, un învățător. Termenul dascăl vine de la *didascalos*, din grecește, iar învățătorul vine de la ceea ce îi învață pe copii. La noi, am avut învățătorul dacilor, pe Zamolxe (Secolul 6-5 î. Hr), de la care a rămas un îndrumar de comportament uman și social, și așa s-a format *Jus Valahus* în toată Antichitatea și Evul Mediu. Mai mult, învățăturile poporului român se regăsesc și astăzi.

A rămas celebrul caz al filosofului Stilpos din Grecia antică, cel care și-a pierdut toate bunurile la căderea Cetății din Megara și a refuzat să fie ajutat de prietenii lui, motivând că de fapt nu a pierdut nimic. Era cultura lui, știința, capacitățile sale, un bun mai presus decât toate bunurile materiale, efemere, care pot fi luate oricând. De unde se deduce că omul coincide cu educația lui, atât cu ceea ce cunoaște, apreciază, creează, cât și felul în care se așază pe sine în aceste creații.

Ziua Învățătorului se sărbătorește la data de 5 iunie, când s-a născut Gheorghe Lazăr, care a fost întemeietorul învățământului românesc modern. Gheorghe Lazăr (5 iunie 1779 - 17 septembrie 1823) a trăit într-o perioadă de mari lupte pentru putere. Războaiele napoleoniene au zguduit ordinea în Europa și i-a chemat pe cei care nu aveau decât viața, să porcădă la luptă. Gheorghe Lazăr a fost un mare patriot al românilor, a luptat pentru devenirea unei limbi care să comunice rezultatele cercetărilor din diferite domenii. Lui Gheorghe Lazăr i se datorează faptul că limba română merge spre progres și că va fi una din limbile moderne ale populației. Era o datorie ca „limba maicii noastre” să poată fi vorbită de cei care i-au avut ca strămoși pe daci.

După o serie de piedici puse în Ardeal vine în Țara Românească și întemeiază Școala de la Sf. Sava. Traduce multe din manualele școlare și dă un răspuns - că limba română este capabilă să cunoască științele, literatura și ingineria pentru români. Era o schimbare între limba română și limba greacă, pe care o cultivau cel mai adesea autoritățile. La vremea lui Tudor Vladimirescu, care era prieten cu el, îl roagă să așeze tunurile de la Cotroceni, pentru că Gheorghe Lazăr era și inginer. Acesta a instruit câțiva ofițeri din corpul

Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

mobil de atac în cazul unui război cu turcii. După eșuarea revoluției lui Tudor Vladimirescu, cam la doi ani se retrage în județul Sibiu și moare în 1823 la Avrig. Posteritatea a apreciat marele său talent de a ridica învățământul românesc. Gheorghe Lazăr are un monument falnic în Piața Universității din București și alte trei statui în Ardeal. Există și vreo opt licee cu numele Gheorghe Lazăr în toată țara.

Istoria unei localități are și ea un început al predării în limba română. La noi, în Novaci, ardelenii au adus instruirea copiilor de clasele primare, respectiv scris, socotit, istoria patriei, geografie și științele naturii. Cam în aceeași perioadă cu venirea lui Gheorghe Lazăr în Țara Românească, a început și la noi, în 1818, să li se predea fiilor de oieri de către Nicolae Vințanu până în 1832 când din cauza venirii rușilor școala s-a încheiat. Școala era una particulară. Peste vreo 25 de ani, după reforma lui Cuza, va fi preluat de stat rolul de a le asigura copiilor 4 clase obligatorii.

Autoritățile din Ardeal îi urmăreau pe cei cu școală, deoarece le spusese adevărul - că în Ardeal românii nu sunt străini. Pe atunci numai austriecii, maghiarii, sașii și secuii aveau drepturi depline. Primul învățător a trăit cam până pe la 1870. Se ocupa cu creșterea porcilor, având 60-70 de capete, deoarece veneau negustorii din Ardeal. Dar dragostea de țară era un sentiment pe care toți cei de atunci îl invocau. I-am dăruit o statuie dintr-un bloc mare de piatră lui Nicolae Vințanu, cel care a spus - școala este prima instituție a neamului. Așa a fost construit Novaciul, dintre cei pământeni și cei ungureni din Ardeal.

Revenind la mine, aduc întreaga recunoștință celor care mi-au fost învățători, profesori la școala generală, la liceu, la facultate, celor care m-au ajutat să obțin titlul de doctor în filosofie și doctor în științele educației. După terminarea facultății am continuat să învăț mereu, să fiu la rândul meu profesor pentru alții, ca să aduc o mică contribuție la statutul limbii române și la cel al culturii naționale. Așa cum a scris stră strămoșul meu - că neamul românesc nu se va stinge și va fi o floare în cultura universală.

„Îngerii sunt precum diamantele. Fiecare este unic.” (Jaclyn Smith)

S-A STINS O LEGENDĂ A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI NOVĂCEAN!

Învățătura e lumina ce-ți face viața mai senină, spune proverbul. Într-adevăr, în anul 1956, o ploaie de stele luminau cerul novăcenilor. Învățământul novăcean căpăta o altă dimensiune - lua ființă Liceul Novaci. O pleiadă de dascăli tineri îmbogățeste zestrea învățământului novăcean care, alăturându-se celor existenți, strălucesc, fac viața mai senină pentru toți ce sălășluim la poalele Parângului. Îi amintesc aici pe câțiva, ordinea sosirii fiind aleatorie: Ivanovici (Druță) Vera, Melencu Dumitru și Ana, Brăiloiu Victor, Buduroi (Brăiloiu) Marieta, Guran Maria, Popescu (Popica) Tinca, Popica Dumitru, Jerișteanu (Popescu) Rodica, Popescu Dumitru/Micu, Leuștean Milica ș.a.

Două dintre aceste stele s-au așezat în dreptul băncii mele, **Dumitru și Ana Melencu**, ambii matematicieni, El - directorul liceului, Ea - diriginta mea pe toți anii liceului. Ambii aveau să-mi deseneze drumul vieții, destinul. Și nu numai mie, ci multor generații de elevi din timpul meu și celor ce ne-au urmat.

Colegi la Facultatea de matematică/fizică din Timișoara, gorjenii Dumitru Melencu, din Scrada și Ana Bălan, din Alimpești, se căsătoresc fiind parteneri și, la absolvire, în anul 1957 sunt repartizați la nou înființatul Liceu Novaci. Valoarea își spune cuvântul și, în scurt timp, Dumitru este numit directorul liceului. Ana, la prima experiență, ne este dirigintă.

Tandemul Ana și Dumitru Melencu va fi purtător de fanion și mesager pentru învățământul novăcean. Ei vor fi pe rând directori ai Liceului Novaci, Dumitru în 1958-1967, Ana în 1979-1981, vor predă în Guineea (1967-1928) și în Maroc (1975-1978), Dumitru va fi inspector școlar pentru matematică în Județul Gorj (1973-1974), Ana va fi deputată în Marea Adunare Națională (1969-1975).

Un profesor bun e cel care te face ca lucrurile mai grele să ți se pară ușoare, spunea matematicianul Grigore Moisil, iar profesorii Melencu asta au făcut. Ei au contopit plăcerea cu adevărul făcând din matematică o poezie frumoasă, ne-au făcut să iubim matematica. Ei au făcut din matematică, socotită a fi una din cele mai grele materii de învățământ, o pasiune a elevului. Au deschis în noi plăcerea și ambiția de a lupta cu greul, de a căuta soluții.

Profesorii Melencu au construit la Liceul Novaci o adevărată școală de matematică. Era doar începutul că, după noi, școala de matematică din Novaci a lansat somități care dau lecții pe mapamond. Școala de matematică despre care vorbim a avut și are un rol deosebit în stimularea întregului proces de învățământ din Liceul Novaci. A stârnit emulația tuturor de la elevi până la profesorii altor discipline. Cu toții și-au dorit să țină pasul cu matematicienii. O confirmă în acest sens numărul foarte mare de profesori, medici, ingineri, juriști, economiști etc., care își trec cu mândrie în CV, absolvent al Liceului Novaci.

Aceasta este școala de matematică construită de profesorii Melencu pe fondul existenței și a altor matematicieni de excepție precum profesorii Bondoc Dumitru - Mareșalul, Stelian Pocuimp, Ciocoiu Ștefan, Serghie Leuștean și continuată cu profesorii Chiriac, Bușe, Mitescu, Popica, discipoli ai celor menționați și câți vor mai urma.

Acesta este Liceul Novaci, cunoscut a fi printre cele mai bune licee din țară!

O mândrie pentru orașul Novaci și toată zona de la poalele Parângului!

Se poate spune că Liceul Novaci a început cu tinerii absolvenți universitari Dumitru și Ana Melencu. Dar nu numai atât, Ei și-au dedicat întreaga viață învățământului novăcean.

Pentru noi, promoția a III-a a Liceului Novaci (1958-1962), Ana Melencu ne-a fost mai mult decât profesoară, ne-a fost a doua mamă până la absolvire și, după, până în prezent.

Este un privilegiu să știi că părinții, fie ei naturali ori spirituali îți urmăresc pașii până când tu însuși poți fi un îndrumător. Este sublim ca tu, la 70-80 de ani să ai încă părinți, fie ei naturali ori spirituali. După părinți, învățătorii și profesorii sunt sufletul procesului de educație. Ei sunt cei care sădesc în noi flacăra curiozității și cunoașterii. Scânteia de curiozitate pe care toți o avem în noi a fost hrănită de inspirația și cuvintele pe care mi le-au transmis acești dascăli deosebiți. Dacă trebuie să urcați pe cineva pe un pedestal, atunci aceștia sunt profesorii. Ei sunt eroii societății noastre, spune înțeleptul.

Diriginții sunt cei care ne ajută să fim niște oameni mai buni, nu doar să învățăm despre lumea înconjurătoare, despre fizică și chimie etc., iar Diriginta noastră asta a făcut. Exigentă, aprigă și necruțătoare cu deviațiile de la comportamentul școlar, în același timp puternică, înțeleaptă, tonică și cu mintea ageră până la 90 de ani, Diriginta Ana Melencu ne-a fost un adevărat părinte, cuvântul său era mai mult decât o palmă părintească.

Mereu cu zâmbetul pe față, șugubeată din fire, rămâne celebru răspunsul pe care mi l-a dat telefonic atunci când, bolnavă de covid în 2020, era internată într-o capsulă exterioară din curtea Spitalului Novaci. Licență poetică, marca Ana Melencu!

-Mămucă, nu te juca, vine întâlnirea noastră la 58 de ani și trebuie să fii prezentă!

-Fii liniștit, copilul mamei! Sunt aici într-o nacelă, mi se face instructajul pentru călătoria interplanetară, mă duc să-l văd pe Chiriac, dar mă întorc repede. Și, atunci s-a întors!

Genială!

În ziua de 15 mai 2023, Profesoara Ana Melencu a plecat din nou pe drumul fără întoarcere. Nimeni, cu toate eforturile, n-a reușit s-o mai întoarcă din drum. În ziua de 4 iunie 2023 s-a reîntâlnit cu profesorul Dumitru Melencu, decedat și el la 25 mai 2002.

Aceasta este legenda profesorilor Ana și Dumitru Melencu. Stelele luminează de pe cer!

Eternă fie-vă amintirea, Domnilor Profesori! Generații de elevi vă poartă respect și recunoștință.

Grl dr. Ion STAIU,
Promoția 1962, catalog 31

Alexandru Delu OPRÎTESCU

DASCĂLUL

*Mă uit la poza din perete
Cu mintea coaptă acum
Și zăbovind mai pe îndelete
O pregătesc pentru album.*

*În ea păstrez o amintire,
Un chip de dascăl luminat,
Învăluind cu a lui iubire
Întreaga clasă ce a-nvățat.*

*Ne-a fost părinte drag în școală,
Cel mai iubit din corifei,
Din știința lui primit-am mană
În vârful minei din condei.*

*Cu mâna lui pe mâna noastră
În fila-ntâului caiet,
Am scris o operă măiastră
Din bastonașe un triplet.*

*A fost un munte de răbdare,
Un suflet nobil, o povață,
Trecut pe coarda vibratoare,
Cu dăruire ce răsfață.*

*O împătımire ce seduce,
Bonom de-o prețuire rară,
Icoana-idol ce-mi induce,
O amintire din primară.*

*Tresar la gândul renăscut
Cu rezonanță în simfirie,
Un pas timid, un început
Ce-mi scormonește în trăire.*

*Din aura-i nemuritoare,
I-aduc parfum de călimară,
În semn de prețuire o floare
Și picur lacrimă amară.*

NOU LOCAL PENTRU GRĂDINIȚA DE COPII CU PROGRAM NORMAL NOVACI

Orașul Novaci beneficiază începând cu anul școlar 2023-2024 de un nou local pentru Grădinița de copii cu program normal. Noua grădiniță este construită prin proiectul european „Construcții grădinițe regiunea Sud-

Vest”, de către Primăria Orașului Novaci. Toate grădinițele construite prin acest proiect au ca obiectiv creșterea gradului de participare a populației școlare din învățământul obligatoriu la un sistem educațional de înaltă performanță, care să asigure resursele umane necesare unei dezvoltări socio-economice durabile.

În curtea noii grădinițe a fost amenajată o grădină cu patru zone: Zona de relaxare, Zona de liniștire, Zona de învățare și Zona Pereții ne surprind. Grădina face parte din programul național inițiat de Ministerul Educației în parteneriat cu Asociația Creștinii.

Totodată, Grădina de relaxare, liniștire și învățare de la noua grădiniță de copii din Novaci face parte din Proiectul Național Pilot – G.R.L.Î, realizată în perioada martie-iunie 2023, cu sprijinul părinților și autorității locale. Cel mai mare sprijin a fost acordat de către familia Fulger din Ciocadia.

Grădina, a cărei panglică de inaugurare a fost tăiată în ziua de 22 iunie de către Primarul Orașului Novaci, dr. ing. Dumitru Leuștean și prof. Marcela

Mrejeru, Inspector General Școlar, are ca obiectiv crearea unui mediu educațional potrivit conceptului G.R.L.Î. care

vizează alfabetizarea învățării, relaxării și liniștirii într-un mediu special amenajat-outdoor pentru copiii între 3-6 ani.

Câteva reflecții privind

URCATUL OILOR LA MUNTE – NOVACI 2023

Tradiționala manifestare folclorică pastorală „Urcatul oilor la munte”, aflată la cea de-a 56-a ediție, s-a organizat la Novaci, în ziua de 21 mai a.c. La tradiționala sărbătoare a oierilor novăceni, în fapt o sărbătoare a întregii spiritualități novăcene, au participat câteva mii de oameni, iubitori ai folclorului și tradițiilor strămoșești din Gorj și din alte zone ale țării, precum și oficialități de la nivelul județului Gorj și de la nivel central.

Sărbătoarea novăcenilor a fost deschisă de Primarul Orașului Novaci, dr. ing. Dumitru Leuștean, care a adus salutul de Bun venit tuturor oaspeților prezenți, inclusiv formațiilor artistice prezente la manifestare.

O notă aparte, prezența la tradiționala sărbătoare novăceană a delegației Orașului Mayenne-Franța, oraș înfrățit cu Novaciul nostru, condusă de Dl. Primar Jean Pierre De Scornet.

A fost lume multă, mai ales în Dumbrava Hirioșești de la marginea orașului, locul de desfășurare a Festivalului cântecului, jocului și portului ciobănesc.

La festival au participat formații și ansambluri folclorice din Tâlmăci (Datina), Rășinari (Călușerii), Jina (Fluierașii), Sibiu (Doruri Sibieni), Băbeni, Vaideeni, Baia de Fier, Polovragi, dar și ansambluri din Dolj, Olt, Teleorman.

Novaciul a fost reprezentat, ca de obicei, de formații

ale preșcolarilor, elevilor, Școlii Populare de Artă Târgu-Jiu, Secția Externă Novaci, și bineînțeles, „Nedeia”, cu un program special pregătit de Petre Popescu, dansator profesionist la Ansamblul „Doina Gorjului” Târgu-Jiu. Și tot ca de obicei, festivitatea din fața Casei de Cultură Novaci a fost încheiată de Ansamblul Artistic Profesionist „Doina Gorjului”, care a sărbătorit cu acest prilej ieșirea la pensie a dansatoarei Luminița Bălășoiu, care și-a început cariera de dansator profesionist la Ansamblul „Nedeia” Novaci.

Tradiționala sărbătoare folclorică pastorală Urcatul

oilor la munte, Novaci, 2023, a fost precedată de ciclul de manifestări „Zilele culturii novăcene”, care a cuprins, între altele, cea de-a XXIII-a ediție a Festivalului de teatru „Sabin Popescu” (16-18 mai a.c).

Dat fiind faptul că a trecut o lună și ceva de la tradiționala sărbătoare a novăcenilor, mă opresc aici, cu speranța că anul viitor, păstorii novăceni vor avea parte de condiții meteorologice mai bune pentru a-și urca oile în munți după Sărbătoarea Sf. Împărați Constantin și Elena, așa cum se întâmpla odată, și nu abia prin iunie.

DIN TRECUTUL ISTORIC AL SATULUI POCIOVALIȘTEA

Primele așezări omenști din Satul Pociovaliștea au fost în locul denumit LA BORDEIE, sub Pădurea Corbului, în partea de sud a pârâului Bejenia, care izvorăște din Satul Sitești și adună mai multe pârâiașe. Bejenia, când se împreună cu Pârâul Câmpului își schimbă denumirea în Vâlcea.

La Bordeie este un loc plat, înconjurat de pădure, unde se găsește o cișmea. Aici, încă se mai observă un fel de gropi, care în timp au fost acoperite și transformate în terenuri agricole. Se zice că primii locuitori s-au refugiat aici din fața păgânilor, supraviețuind mulți ani în bordeie, de unde și locul a căpătat numele de Bordeie.

Bejenia este un pârâu cu apă limpede, unde se găseau și încă se mai găsesc pești și raci. Denumirea a rămas în memoria localnicilor ca loc de „bejenie”, de refugiu, trudă din fața invaziilor, a dușmanilor.

Pârâul Bejenie, în drumul său spre vărsare în Râul Gilort, adună mai multe pâraie: Lupului, Corbului, Bălțata (care izvorăște de la Fântâna Fagulii), Câmpului (care vine din câmpul Bălanilor), Neagra.

Pornind de la denumirea La Bordeie, de subliniat că până în zilele noastre s-a păstrat un nume de familie veche – BORDEI. În apropierea locului La Bordeie se mai găsește locul BUTALA, loc plat, bun pentru agricultură, terenuri muncite pe sub Coasta Mare și de-a lungul Bejeniei.

În aceste locuri au venit unele familii din alte părți, care și-au durat căsuțe din lemn, aici găsim liniștea, în locuri protejate de păduri și cu surse de apă: familiile Făsuieștilor, Vălculeștilor, Bordeieștilor, Tomeștilor (Nicolae al lui Ilie al Tomii), Răduceștilor (Nicolae al lui Gae), Popeștilor (Făciu, lângă Gilort), Diguleștilor, Căpoteștilor, Mituștilor, Bădăleștilor, Dănuștilor, Popa, Cărciu Ștefan (născut 1860).

Alte familii de peste Gilort (în locurile Sirebu, Tomeni): Bălănoiu, Popa Stan, Surupăcenii, Țicu.

Majoritatea celor stabiliți La Bordeie și pe Bejenie, când vremurile s-au mai liniștit, au părăsit bordeiele și s-au așezat mai către Vale, ca spre exemplu Moșu Ștefan Cărciu, care avea căsuța din lemn cioplit în gura pârâului lui Bugă, ori Tinca sau Mia lui Sandu al Stoicăi, o căsuță care se vede și astăzi, cu o cameră și ogeac, în care au crescut vreo șase sau șapte copii.

Un alt loc din Pociovaliștea cu semnificații deosebite este cel denumit PRESCURICE, unde se presupune că ar fi existat cândva un loc de închinăciune al călugărilor care veneau de la Schitul Custura.

În apropierea satului, la Băłani, se află locul denumit PRIGONIRE. Se presupune că în acest loc autoritățile luau măsuri împotriva celor care nu se supuneau ordinilor.

Titu CĂRCIU

CE ESTE VIAȚA?

Ne întrebăm uneori... Ce este viața? Viața este un drum pe care pornești la naștere, drum care poate fi lung sau scurt, un drum pavat cu zile senine și fericire, un drum al cutezanței, ori un drum întortochiat, cu ocolișuri, urcușuri și coborâșuri.

Viața înseamnă existență, trăire. Ți s-a dat viață, vei merge pe drumul ei care poate fi lung sau scurt, după anii pe care ți i-a hărăzit soarta, ani pe care uneori știm sau nu știm să-i ocrotim pentru ca viața să nu se termine prea repede. Sigur, ea se va încheia la un moment dat, fiindcă acesta este sensul ei, drumul pe care-l parcurgem, la sfârșitul căruia să putem gândi frumos, să rememorăm toate momentele frumoase trăite...

DEX-ul ne spune că viața este o „sinteză a proceselor biologice, fizice, chimice, mecanice care caracterizează organismele; faptul de a fi viu; stare a ceea ce este viu. Vietate, ființă, om. Timp cuprins între nașterea și moartea cuiva. Faptul de a fi viu”.

Vorbind despre viață, nu poți

să nu te întrebi, „Ce este viața?”, „Care este scopul existenței noastre pe Pământ?” desigur, se pot ridica multe întrebări care pot da naștere la tot felul de interpretări, științifice, teologice, metafizice, de reflecții asupra vieții, asupra vieții în fața morții. Să scrii despre viața ta sau a altcuiva este foarte greu. Vorba lui Emil Cioran: „Despre viață nu se poate scrie decât cu un toc înmuiat în lacrimi”.

Viața începe din momentul în care ne naștem, momentul cel mai fericit din viața părinților care ne dau naștere și care veghează zi și noapte la creșterea, educația și ridicarea copilului la rangul de om care să fie folositor familiei și societății. Viața este cel mai prețios dar pe care ni-l oferă părinții și Dumnezeu. Viața este unică și de aceea să o prețuim și să realizăm că suntem răspunzători de toate trăirile prin care trecem, bune sau rele. Sunt destule situații în viață când omul trece prin momente mai grele și este foarte important să știe să aleagă calea cea mai bună pentru a le depăși și a nu

COMUNELE NOVACI ȘI CERNĂDIA ÎN ANUL 1950

În arhiva Preturii Plasei Novaci există două chestionare referitoare la comunele Novaci și Cernădia, care ne înfățișază cele două localități în anii de început ai regimului comunist:

„Chestionar cu datele referitoare la comuna Novaci, județul Gorj

Comuna Novaci județul Gorj, este compusă din satele: Novaci Români, Novaci Străini și Novaci Hirișești. Satul Novaci Români are suprafața de 4879 ha din care 4482 ha pădure și munți, iar vatra satului locuibilă 7,56 ha. Satul Novaci Străini are suprafața de 322 ha din care 14 ha păduri, iar vatra satului 7 ha. Satul Novaci Hirișești are suprafața de 3177 ha din care 1500 ha pădure, iar vatra satului 5 ha. Total suprafața comunei vatra satului 20 ha, iar totalul comunei 8378 ha. Diferență de 15 857 ha până la suprafața de 24 235 ha sunt munții. Comuna are suprafața de 24 ha izlaz comunal, iar prin delimitare s-a mai rezervat suprafața de 500 ha din proprietățile particulare în indiviziune. Comuna Novaci are un număr de 14 clădiri mari cu cel puțin patru încăperi. Majoritatea clădirilor sunt din piatră și cărămidă acoperite cu țiglă. Comuna are o singură piață și funcționează săptămânal în fiecare vineri. Această piață poartă denumirea de târgul săptămânal și nu are nici o construcție pe ea. Comuna are un singur parc mic în fața Cooperativei 7 Noiembrie, care este împrejmuit cu zid și plantat de jur împrejur cu brazi. Are o suprafață de circa 0,12 ha. În comună este lumină electrică fără adăposturi. Comuna are 92 de fântâni iar apa se găsește la adâncime de 8 metri. Dintre care 5 cu cumpănă, 7 cesmele și 80 cu lanț. Între comune sunt 4 fântâni cu lanț. În comună sunt: un depozit de sare, o fabrică de cherestea, trei ateliere de cismărie și două de croitorie. În comună avem ca mijloc de comunicație autobuzul R.A.T.A. Avem o

complica lucrurile. Sunt lucruri de care trebuie ținut cont în viață și în primul rând trebuie să înveți cum să trăiești.

Viața este una singură și ea curge în funcție de cum știm să ne-o trăim. De modul în care știm să ne trăim viața depinde și mersul ei, mers care ne oferă totul sau pierde tot ce câștigăm tocmai din cauza deciziilor pe care le luăm uneori, fără să gândim în profunzime. Este foarte important să deslușim adevăratul sens al vieții, filozofia vieții. De asemenea, într-o viață trebuie luat în calcul modul în care folosim timpul. Viața este darul cel mai de preț, care ne-a fost dat; să ne

Cristian GRECOIU

exploatare forestieră I.P.E.I.L. care exploatează tăieri de păduri în capacitate de 20 m.c. pe zi. Cu mijloace de transport în comună este R.A.T.A. cu o capacitate de 40 persoane și o viteză de 25 km pe oră. De asemeni avem în comună 80 care și 30 căruțe. În comună este o mină de grafit în muntele Cerbu, ca subunitate a minei de grafit Baia de Fier, cu material la suprafață cu un izvor de apă de băut.

Președinte, I. Tomoiu
Secretar, Indescifrabil

Comuna Cernădia are 4 sate și anume: Cernădia, Buicești, Bercești și Vlădoi. Suprafața comunei este de 13 433 ha, dintre care 474 ha în vatra satelor, izlaz goluri munte 5866 ha. În comună sunt 10 clădiri mai mari și anume: Comitetul Provizoriu, Școala Elementară, trei biserici, cooperativa și patru case naționalizate, construite din cărămidă și lemn, acoperite cu șită, țiglă și tablă. Comuna nu are nici o piață. Comuna nu are nici un parc. În comună există 4 garaje mașini și grajduri pentru 40 de vite adăposturi la cele 4 clădiri naționalizate, unde este și instalație electrică. Comuna are izvoare cu curgere continuă. În comună avem 30 fântâni: dintre care 10 cu roată cu lanț cu o adâncime de la 10-12 m fiecare cu apă bună; 10 cu cumpănă idem și 10 diferite fântâni ruinate. Între hotarul comunei Cernădia-Novaci există o fântână cu cumpănă și cu ocolii de ciment. O fabrică de cherestea naționalizată, parte din piese demontate de către G.A.S. și instalate la Crasna. În comună sunt 4 căruțe diferite în stare bună și 74 care pentru boi, o bicicletă și 3 hamuri. Exploatarea forestieră nu avem. În comună sunt 7 cuptoare de var în capacitate de circa 5000 kg fiecare care se pot arde de 2 ori pe lună cu lemn.

Se certifică, Președinte
Secretar”

(S.J.A.N. Gorj, fond Pretura Plasei Novaci, dosar 42/1950)

bucurăm de fiecare clipă pe care o trăim.

Viața este scurtă, cu bune și cu rele. Fiecare se bucură de viață când e fericit. Viața este în continuă mișcare, n-o poți opri din drum. Momentele grele au și ele semnificația lor. Trebuie să știi cum să te ridici și să mergi mai departe.

Oamenii se schimbă. Dacă astăzi te rănește cineva, data viitoare ai grijă să te ferești de asemenea oameni. Dacă o persoană îți înșală încrederea, mai târziu o să-ți modelezi sufletul după realitatea lucrurilor.

Constantin DĂRVĂREANU

Profesorii noștri – GHEORGHE DĂNESCU

IZVOR DE MUNTE

Arta, ca formă a conștiinței sociale (după Dicționarul Limbii Române Moderne), oglindește realitatea în imagini estetice. Astfel că i se conferă rolul de a prezenta viața în imagini fie estetice, ca în cazul artelor vizuale, fie ca emanații spirituale, direcționate de la spirit către spirit. Se cere în cazul acesta ca emanațiile spirituale artistice să fie însușite în folosul folosirii lor în scopuri sociale (de educație-în speță) sau în scopuri de avangardă în avatarurile vieții. Din aceste considerente, artistului i se cere să aibă o răspundere extremă față de opera sa, pentru că această operă va fi expusă lumii și din ea se vor extrage direcții de urmat, care pot fi benefice sau nu, din punct de vedere social. E puțin spus despre artă că ar avea un rol numai de amuzament. Cu certitudine că o importanță deosebită o are în educație (nu numai estetică). Știind și înțelegând ce-i frumosul, vom putea evita cu ușurință urâtul și ne vom direcționa căile vieții spre iubire, sentiment care cuprinde esența dragostei a tot și a toate. Și atunci: eu, artist, trebuie să-mi pun întrebări, înainte de începerea lucrului la o lucrare artistică: la ce folosește, cui folosește, cum

transmit ideile mele pentru a putea fi însușite mai ușor, mai rapid, de mai mulți și chiar de foarte mulți, ca fiind eu conștient de ceea ce fac, să încep lucrul?

Părerile noastre, ale celor care încercăm să „consumăm” arta, sigur sunt împărțite și ele reflectă concepții personale în primul rând despre atitudinile noastre, despre ce însemnează viața, apoi reflectă trăirile semenilor din jurul nostru, știind că exprimarea este liberă; este apanajul celui ce se exprimă, este răspunderea ce și-o arogă față de propria exprimare.

Poezia domnului Ghiță Dănescu izvorăște din trăirile personale și din dorința de a trămbița în afara propriului eu pentru a statornici (după părerea sa) un mod de trăire în a fi exemplu de urmat. Se găesc în cuprinsul său poezii ce se referă la dragostea ce o poartă familiei sale, grupate (zic eu) în „Urări”, „Întâlniri”, „Omagii”, „Comemorări”, în care autorul își „descarcă” sentimentele sale de iubire, adorare, dragoste și durere pentru cei prezenți și pentru cei plecați, „contabilizate” la vârsta octogenatului, evidențiate în poezia „Împlinire”: „Am împlinit optzeci de ani / Și-aș vrea ca să trăiesc mai mult / Să fiu alături de voi / Să pot și-acum să vă ajut // În viață v-am iubit pe toți / Pe frați, copii, nevastă și nepoți. / Cu ce-am putut, v-am ajutat / Cum bine știți, de n-ați uitat.// Urmează „Aduceri aminte” (zic eu) despre prietenii care au mai rămas (pe la noi) și despre cei plecați dincolo, pe drumul ireversibil. Aici găsim foști profesori care i-au imprimat în suflet și în primul rând dragostea de viață alături de avântul în lupta pentru a fi și a trăi nu oricum, ci pe trepte ridicate spre lumină. Apoi, colegi de școală, de muncă, alături de care s-a bucurat de răsăritul fiecărei zi a vieții, aducătoare și de bucurii, dar și de dureri. „Poezii pentru cei mici” reflectă dragostea sa pentru mugurii vieții omenesti: „Plămădit dintr-un sărut / Boț de om, din dor născut Gheorghe DĂNESCU / Vrea de-acuma să arate / Cum că el va ști de toate//”, dar se desoperă în el (Gh. Dănescu) dascălul care a trudit o viață în a crește

flori, încercând cu uneltele sale dascălicești să stârpească neghina și pălămida în măsura în care l-a ajutat societatea prin ea însăși. Observator al naturii, trăind integrat în mijlocul ei, făcând parte intrinsecă din ea, apar poeziile „Gâscanu-n promenadă”, „Câinii”, „Câinii răi”, „Maidanezul”, „Umilița unui cal”, „Măgarul și catărul”, prin însușirile cărora descoperă o gamă largă de însușiri omenesti. Mai găsim apoi și „de toate cele” din care putem să observăm un amalgam de trăiri care de care mai alambicate, sau simpliste, sau încornorate, ce au curs pe albia vieții domnului Gh. Dănescu, de-a lungul celor optzeci și ceva de ani, traversați fie cu bucurii, fie cu dureri, dar plăcuți, pentru că trăirile lor s-au desfășurat pe linia satului Radoși, mai la deal și mai la vale, alături de oamenii cu care a împărțit fiecare părticică a drumului vieții. În comentariile mele nu m-am referit la modul cum au fost exprimate fiorurile trăirilor, la limbajul folosit în exprimare, la logica exprimării, la tipul ales de autor în a-și exprima trăirile, la topica frazei, la logica ei, fiecare cititor având dreptul la propria sa părere în a judeca, în a-și însuși, în a prelua ce e în concordanță cu propriul său eu și a decde dacă e necesară recitarea unei poezii la care creatorul său a încercat să o lumineze după posibilitatea reflectoarelor sale intelectuale. Atât eu, cât și distinsa poetă Silvia Podeanu, am conchis că nu avem la îndemână tipare în care să încadrăm poezia, ea fiind unică în felul său, lăsând timpul să stabilească dacă place sau dacă nu place, dacă întrunește dorințe generale de suflet, cuprinzând sau necuprinzând unde de izvoare din care cititorul să se adape la sete, la neceaz sau la bucurie. Tehnica de lucru aparține creatorului, el răspunzând de ceea ce el a făcut, de ceea ce a gândit, de ce ne-a dat nouă spre consum. Merită apreciată munca și dorința de frumos, execuția fiind apanajul domnului Ghiță Dănescu, pe care îl respect în mod deosebit.

Prof. Ion C. Duță – Novaci (2014)

Ochii care lăcrimează văd și durerea sufletului

LEGĂMÂNT

Eram copil de doisprezece ani
În clasa I de la Normală,
Sărmana mamă n-avea bani
Iar eu n-aveam cărți la școală.
Sprijin de tată n-am avut
Căci el era dus în război,
Dar sufletul mi l-a-ntărit
Cu îndemnuri și cu sfaturi noi.
Am învățat cât am putut
Să stau alături de frunțași
Cum la părinți le-a și plăcut
Nu mă doreau printre codași.
Cazat sărac la internat
Și masa luată la cantină
Cu jurământ am învățat
Având ca țel o viață bună.
În '52 am absolvit
Și am ajuns învățător,
Dorința mamei s-a-implinit
Crezând c-o să trăiesc ușor.
N-a fost așa de la-nceput,
Chiar de eram învățător,
A trebuit să-nvăț mai mult
Ca să devin profesor.
Luptând cu sărăcia,
La facultate greu m-am dus,
Având la bază omenia,
M-am pregătit și am învins.
Ca dascăl patruzeci de ani
Mi-am împlinit un jurământ,
Simțeam elevii că-mi sunt fani
Și au același legământ.
Acuma văd că-i împlinit,
Elevii mei sunt oameni mari,

Succesul lor m-a fericit
Văzând că-n viață ei sunt tari.
De aceea cred că la plecare
Mă vor conduce spre mormânt
Și-mi vor aprinde o lumânare
Ca semn că încă-i legământ.
Aș vrea să-nvețe cei ce-s mici
Că-n viață fără legământ
Nimic nu poți să faci
Chiar de-ai depus și jurământ.

ÎNȚELEPCIUNE

S-au dus și nu mai vin
Prietenii de altădată!
La poarta lor eu sun
Și îmi răspund: „AȘTEAPTĂ!”
De aceea mă conform
Și le respect porunca
Încerc să fiu tot OM
Și să nu fiu NIMICA.
Îmi amitesc o clipă
De Gore și de Nicu, Mitică și Stelică
Și de ce nu de Micu,
Care-ntr-o altă lume
Și-au construit un sat
Și vor să-l populeze
Căci nu-l scot la mezat.
Nu voi să mă-ntristez
Pân' va fi la plecare
Aștept să-mi vină timpul
Și voi avea chemare.
Nu voi veni cu trupul,
Doar cu ce-i sufletesc
Iar ce mi-a dat pământul
Le las, le părăsesc.

În visele de noapte
Vorbim, ne sfătuim
Și ne amintim de toate
Și-am vrea ca să mai fim
Precum am fost odată
La muncă și la chef
S-avem aceeași față
Cuprinsă în gheghef.
Dar, la sfârșit de vis,
Ei pleacă, eu aștept,
Le dovedesc și-acuma
Că încă-s înțelept.
În lumea cealaltă
Nu mă grăbesc s-ajung
Chiar dacă-n lumea asta
Sunt umilit și plâng.

AȘA MINT OAMENII RĂI

Așa mint oamenii răi
Mint ca să-i credem și noi:
Mint că fac ce nu mai fac
Și ne vin nouă de hac.
Ne dau pensii și salarii
Cât minciunile de mari
Și ne fac traiul mai bun
Cum nu l-am avut nicicând.
Salariile-s majorate,
Pensiile indexate
Banii ni se înmulțesc
Mărfurile ieftinesc.
Banii ce s-au dat în plus
Pe facturi mari s-au și dus,
Iar de pâine și ulei
Ne rămân prea puțini lei.
Carne nu mai cumpărăm

De boli grave ne apărăm
Că de mergem la spital
Băgăm mâna-n buzunar
Și-l găsim gol golior,
Iar coplata ce se pune
Ne face pe loc mai bine
Și-așteptăm Popa să vină
Lumânarea să ne-o pună
Și din iad în rai plecăm
Că acolo bir nu dăm.
Mint și luna, mint și marța
Cumva doar s-o întări așa.
Miercurea mint și mai tare
Și-apar la televizoare,
Iar joia cu glas domol
Ne arată că-i sacul gol.
Sâmbăta le fac bilanțul
Și văd că s-a-ntărit lațul.
Duminica se căsnesc
Și alte minciuni scornesc
Ca să aibă ce ne spune
Săptămâna care vine.
Ei ne spun, noi ascultăm
La bine nu mai sperăm
S-așteptăm să vină alții
Să mănânce ei cărnații
Care puțini au rămas
Și-ncap într-un singur vas.
Noi, cei mulți și obidiți
Să rămânem asupriți,
Dar, cu forța noastră multă,
Lațul lor o să se rupă
Și vom fi din nou ce-am fost
Oameni liberi și cu rost.
OAMENI LIBERI ȘI CU ROST.

PRIMA LUNĂ DE VARĂ

Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

Demult ciobanii scriau primăvara pe scoarța unui fag un fel de amintire. Pe una din ele am văzut-o în pădurea Gurguleului – Să mai scriu o amintire/Că nu știu cât mai trăiesc. Era prin 1948 și traiul era plin de nesiguranță. Pe la Dumbrăviță am văzut scris pe o piatră din 1911, semnat Nicolae Gaie. Oameni și locuri pe care își lasau ideile lor ca niște amintiri. Astăzi noile generații nu-și prea mai lasă amintirile, pentru că nu au timp. Este epoca celularelor, a internetului, a migrației pe toate meridianele lumii. Ce mai încoace-încolo, omul a devenit ființă planetară.

Anul acesta de prin martie au început ploile și cred că țin și dincolo de iunie. Dacă privim cerul noaptea, vedem cum se apropie Carul Mare și cel Mic, care indică Polul nord al Stelei polare. Oamenii au gândit că lumea este supusă cerului, așa cum credeau cei vechi, că soarele aduce lumină celor necesare vieții. Dar timpul trece mereu – vine primăvara, vara, toamna și iarna. O perioadă mare de timp în istorie se socotea de la 21/22 iunie, pentru că atunci începea anul. De la acea dată încep să se micșoreze zilele și mai ales după Nașterea Sf. Ioan Botezătorul de la 24 iunie. Apoi, pe la începutul lui iulie, simțim că timpul este o eternitate necesară.

În tradiția românească în zilele dintre 21 și 24 iunie se organizau tot felul de manifestări: târguri, spectacole, hore și mai ales de Sânziene. Acum nu prea se mai dansează ca altădată. Mai ales după Revoluția din 1989. Ne aliniem și noi la așa-zisa lume civilizată, care de fapt a introdus cultura afroamericanilor din SUA. Acum nu mai este la modă sârba, mărunta, schioapa, hora de mână etc., ci doar dansurile străinătății. Mulți români, vreo 5 milioane, sunt în străinătate. Au lăsat casă, părinți, copii, hrana cea de toate zilele, și s-au dus. Mai vin de Paște sau de Crăciun, dar din ce în mai rar, pentru că uitarea este un lucru omenesc.

În Novaci oamenii țineau mai demult oi, vaci, porci, găini etc., însă acum în fiecare an se împuținează. Am văzut că în unii munți nu mai este nimeni la stână, în Corneșul, Mohoru, Măcăriia etc. Pe de o parte sunt cei care se duc doar cu mașinile la stână, iar pe de altă parte cei care nu mai au putere să se lupte cu toate greutățile de la munte și nu se mai duc deloc. În Plăieț numărul vacilor a scăzut, mai sunt doar câteva și mai vine unul cu vreo 9 pe Gilorțel. Cam atât. De cosit, nu mai are cine. Mai sunt doar 3-4 oameni care cosesc și adună fânul. În rest, mai nimic. Dacă ar învia Iordăchioaia, Lia lui Taban sau Raveca lui Dugulean să vadă cum stau lucrurile în Plăieț, ar muri imediat. Încet-încet Plăiețul este într-un regres continuu: băieți nu mai sunt, fete nici poveste.

Păsările cerului nu prea mai sunt nici ele, nu au venit pe la noi sau nu au mai venit deloc. Anul acesta nu am auzit niciun cuc, nicio pupăză, am văzut doar vreo 2-3 rândunele la capătul Plăiețului. Au venit acum vreo 3 ani, spre sfârșitul lui martie, o mulțime de grauri, sturzi și alte păsări care au murit de frig. Demult, când începeam coasa, se strângeau 3-4 sfrancioci care avea fiecare câte 5-6 pui. Acum nu mai este nimic. Tot pe atunci am auzit turturica, eram prin clasa a III-a. M-am târât pe burtă să văd cum cântă. Am văzut-o într-un gorun bătrân și între două cântări mai și dormea. Acum nu mai este nici turturica, nici floroiul, ci doar o mierlă care și-a făcut culcușul în grădină și mă scuipă când mă vede. Dar avem automobile și mașini grele pe Transalpina. Omul este sursa tuturor relelor care a alungat chiar și păsările cerului.

TRANSALPINA

Foto: Gh. FILIȘ

Vineri, 16 iunie a.c., s-a redeschis circulația pe Transalpina, închisă pe timpul iernii pe tronsonul Rânca – Obârșia Lotrului. Anul acesta, lucrările de dezapezire s-au desfășurat mai greu din cauza stratului gros de zăpadă, în unele locuri ajungând chiar și la peste 5 m, deșus în desele ninsori din ținuturile montane.

Ca de obicei, încă de la deschidere,

turistiții au luat cu asalt Transalpina care atrage an de an zeci de mii de iubitori ai ținuturilor noastre montane, a unor priveliști care impresionează la tot pasul.

Transalpina are o istorie foarte bogată. După unele informații, încă neclare, și-ar avea începuturile încă din timpul Imperiului Roman. Unele surse susțin că drumul a fost construit prima dată de legiunile romane în timpul

COMUNITATEA ROMÂNEASCĂ DIN KAZAHSTAN

După ce Kazahstanul a învins, surprinzător, naționala de fotbal a Danemarcei în 26 martie 2023, am vrut să aflăm câte ceva despre această țară aflată la aproape 5.000 km de România. Și tot surprinzător, aveam să aflăm că în Kazahstan se găsește o comunitate românească de peste 40.000 de etnici români. În marea lor majoritate sunt urmași ai românilor deportați de autoritățile sovietice din Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Hertha.

Primii români din Kazahstan au plecat din Basarabia pe vremea Imperiului Țarist, fiindu-le promis pământ. Numai că pământul nu era roditor, fapt ce a făcut ca unii să se înapoieze, dar alții au rămas acolo. Mulți români basarabeni au ajuns în Kazahstanul de Nord în cadrul campaniei de deștelenire a stepelor inițiată de Nikita Hrusciiov în anii 1950.

Cei mai mulți au ajuns însă în Kazahstan urmare a deportărilor făcute de autoritățile sovietice în lagărele staliniste, români aduși cu forța în lagăre, mulți prizonieri din al doilea război mondial. Majoritatea au rămas acolo fiindcă nu mai aveau unde să se înapoieze acasă.

Din 2010, în baza unei legi promulgate de președintele Traian Băsescu, celor care au dorit li s-a permis acordarea cetățeniei române, pierdută abuziv, urmare a Pactului Ribbentrop-Molotov, cu consecințe tragice pentru populația românească din Basarabia, Bucovina de Nord, Ținutul Hertha și sudul Basarabiei. Regimul stalinist a luat măsuri represive și de deznaționalizare a românilor basarabeni și bucovineni, cu

deportări în masă și trimeri la muncă forțată în Siberia și Kazahstan în anii 40-50 a zeci de mii de persoane, de unde nu s-au mai întors nici până astăzi. Mulți dintre cei deportați au fost supuși unor represii dure, unii fiind condamnați la pedeapsa capitală pentru „activitate antisovietică”.

În locul celor deportați, în Basarabia au fost aduși 13 mii de ofițeri NKVD și de armată, învățători din Ucraina, Rusia, Belarus, care au predat în limba rusă obligatorie, ceea ce a însemnat începutul deznaționalizării provinciilor românești ocupate.

Astăzi, urmașii celor deportați trăiesc în regiunile Aktubinsk, Kzal-Orda, Karaganda, Akmola, Jambul, păstrându-și limba, tradițiile și obiceiurile.

Lagărele staliniste sunt astăzi muzee. Important este faptul că Statul Kazah le-a îngăduit folosirea limbii române, a obiceiurilor și tradițiilor românești. Pentru copiii etnicilor români s-au organizat cu sprijinul statului român, cursuri de limba română în cadrul Școlii Duminicale „Mihai Eminescu”. Tot aici ființează Ansamblul de dansuri populare românești „Românaș”, Festivalul Mărțișorului românesc.

Dacă Statul Kazah le-a îngăduit folosirea limbii române, organizarea de manifestări specifice neamului românesc, Statul Român ar trebui să susțină mai mult comunitățile de români din afara țării, pe cei care de voie sau de nevoie au ajuns în afara hotarelor țării noastre.

Constantin DĂRVĂREANU

războaielor cu dacii, motiv pentru care pe hărțile de istorie este trecut sub denumirea „Coridorul IV Strategic Roman”

Alte surse spun că șoseaua a fost construită și pietruită de nemți în timpul Primului Război Mondial, din rațiuni militare, însă foarte puțin folosită.

În lucrarea sa Istoria Olteniei supt austrieci (1718-1739), istoricul Constantin C. Giurescu arată că încă din anul 1731 autoritățile austriece propuneau construirea unui drum de transumanță care să lege Transilvania de Oltenia.

Cert este că Transalpina a fost reconstruită în perioada interbelică la inițiativa Băncii Populare „Gilortul” Novaci și a fostului Prim-ministru Gheorghe Tătărescu, și inaugurată în prezența Regelui Carol al II-lea, motiv pentru care i s-a spus „Drumul Regelui”.

După Cel de-al II-lea Război Mondial, o perioadă lungă de timp

Drumul Regelui nu a mai fost întreținut, starea drumului fiind aproape impracticabil. Abia după 2009 au fost efectuate lucrări de modernizare a drumului, ceea ce a dus la darea sa în circulație în 2010. Lucrările au încetat în 2013, odată cu declararea insolvenței firmei Romstrade. Oficial, circulația pe Transalpina s-a deschis în 15 august 2015, în regim de „drum în lucru”.

Astăzi, drumul este modernizat aproape în totalitate, traversând munții din Novaci până la Sebeș-Alba, dându-i-se numele de Transalpina, un drum de o frumusețe și sălbăcie rară, cu peisaje încântătoare. Cine vine odată pe Transalpina, nu poate rezista tentației de a reveni pe aceste meleaguri de vis, pe acest drum care ajunge parcă până la nori.

Constantin DĂRVĂREANU

Flori alese din poezia novăceană

Lucia Silvia PODEANU

Mereu întrebări

De ce hălădui
prin lume
stingher
Om singur
De când te naști
până pieri?
De ce n-ai
aripi de vise
și priviri de inger?
De ce aștepti
mereu doar
înfrângeri?
Victoriile cui
aparțin?
Celor înțelepți
sau celor nebuni?
Dar iubirile?
Celor bogați
Sau celor aleși?
În mod sigur
Celor mai buni!

Jocul de-a puterea

Poți călători oriunde
Mintea ta poate pătrunde
Poți merge și printre stele
Dacă te-nțelegi cu ele.
Poți vedea în nevăzut
Auzi-n neauzit
Gândurile poți alege
Visele le poți culege
Poți să faci
Ce n-au făcut
Generații de demult.
Nu poți să faci primăvară
Într-o zi rece de iarnă,
Dar, dacă-i în mintea ta
Cum vrei tu va arăta.

Glumă...

„Ești frumoasă
și deșteaptă,
Ce mult te iubesc!”
Spuse un gănsac,
rând pe rând,
Unui cârd întreg.
Gâsculițele căzură
Una câte una-n plasă.
Oglindindu-se în unde
Doar o lebădă rămase.
Și se strădui
gâscanul la ea
și ajunse,
Dar mândra creatură
Aripile își întinse.
Craiul nostru mut
rămase în zare.
Fetelor, cu pușini
sau cu mulți ani,
aveți grijă de găscani!

Alexandru Delu OPRITĂSCU

Gânduri

Frământări de zi, în vis,
Mă cufundă în abis
Și tot cheamă în surdina
Chip suav, ales de zână,
Să aline al meu dor
Strâns în unda de izvor
Și-n ulcelele de vin
Îmbătat de atâta chin,
Cu iubiri ce-au adormit
Pe obraz îmbătrânit,
Searbăd ca iasca de fag,
Vitregit de ce mi-e drag.
Nopti tăcute, ploi de stele
Luați din suflet ofuri grele,
Punând leac la inimioară,
Nimb de tânără fecioară
Cu dulceață în sărut,
Transformând oful avut
În sentiment de iubire,
Revărsat ca o împlinire,
Precum razele de mai
Ce beau roua de pe plai,
Și sorb praful prin firidă
Din a timpului clepsidră.
Vise triste, ne-implinite,
Flori de viață rătăcite,
Strânse-n fire disperată,
Dintr-o lume colorată,
Trec din clipe fericite
În iubiri dezamăgite,
Cu istorii scrise-n cord,
Deversate peste bord
La o poartă de răscruce
Unde timpul ne tot duce,
Cu ecou întors din stele,
Gânduri ce revin rebele.

Ion Florea

Plouă peste umbre

Plouă peste umbra mea
Pe care Luna n-a mai sărutat-o
De-atâtea nopți...
Plouă peste umbrele caselor
Neclintite de vânt văratic,
Plouă peste umbrele
Autobuzelor oprite în stații
Cu geamurile aburite
De respirația iubiților.
Plouă peste umbrele catedralelor
Culcate peste parcuri cu statui
Și bănci comode și-amabile
Pe care-a poposit până nu demult
Fie bătrânețea, fie iubirea.

Plouă peste umbrele
plopilor golași
Și castanilor rebegeți.
Plouă peste umbra marelui oraș
În care oamenii umbre
Plutesc pe ulițele somnului
Cu visele la braț.
Plouă peste umbra geamurilor
Orbite de perdele și arse de dorul
Noptilor cu scăpărări de stele.
Plouă peste umbra lui Eminescu
Deasupra căruia vara
Luceafărul plânge supărat
Că la-ncremenit vremea holtei.
Plouă, plouă peste Țicău,
Plouă peste umbra Bolșii Reci,
Plouă peste umbrele tăcerii
De Crivăț spartă-n fândări
Ca de-o fantastică rugă.
Plouă, plouă peste umbre
Peste Eminescu, peste Creangă.

Rugămintă

O, seară, dă-mi din poala ta,
Un ulcior de zmalț și stele
Și-oi mai cere de mi-o da,
La pădure viorele.
Și din toate am să fac
Sub grămezi de nori sătuc
Unde vreau cândva să zac
Sub un freamăt blând de nuc,
Să privesc cu ochii uzi
Cum albește geana zării,
Să ascult pierdut cum bate
Uriașul piept al Țării.

Inscripție pe destin

Noaptea sură, noaptea grea
A umbrit odihna mea
Și mi-a stins sub căpătâi
Floarea visului dintâi.
Zori cu stele și cu Lună,
Ziua rumenă și bună
Mi-au bătut apoi la ușă
Să-mi scot visul din cenușă.
Dintr-un ciob scobit de Soare
I-am dat rouă și răcoare
Și să-l miruie l-am dus
La Luceafăr cât mai sus.
Brazii serii m-au găsit
Aplecat pe-un chip iubit
Cu versul și cu dorul
Despicând furtuna, norul...

Să nu uit

Tu erai o porumbiță
Eu eram un șoim alpin
Coboram să-mi dai guriță
Și iar zburam către destin.

Iată, iarăși suntem Ană
Singurei sub plopul serii,
Am pe inimă o rană,
Tu dă-i mierea mângâierii.

Risipă grea de stele

Un peron, o seară rece
Și un tren ce nu mai vine
Este ora opt și zece
Muguri verzi de flori alpine
Și un tren ce nu mai vine,
Călători și călătoare.
Șase linii paralele.
Lună plină. Ce răcoare,
Ce risipă grea de stele.

Ion C. DUȚĂ

Rost

Rostul anilor ce-a fost
Pare azi că nu e rost.
Astăzi pare totul strâmb
Dă în măguri, dă în dâmb
Și se smiorcăie și țipă
Că totul e în risipă.
Și cum firea nu e fire
Suntem toți în răzvrătire
Pentru ce? Nu știm prea bine.
Rușinea nu-i mai rușine.

Astăzi plouă, plouă tare.
Plouă și n-avem scăpare
Rău plouă în cancelarii
De oprit se fac scenarii
Se aruncă-n nori idei
Vai de noi și vai de ei!

Plouă strâmb și cu bulbuci
De-am ajuns niște năuci
Nu se mai vede departe
De rele nu ne desparte
Nimeni pentru că noi vrem
Să ne chibzuim ce-avem.
Izbutim când ne vom face
Lucru bun, lucru tenace,
Când ne-om mătura prin minte
Punând la loc lucruri sfinte.
Iar dacă mai stăm ca prostul
Ne mănâncă timpul roșul.
Până atunci șansa ni-i nulă
Ploaie-n noi, ploaie cu hulă.

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Constantin DĂRVĂREANU, redactor șef

Nicolae VINȚANU, redactor șef adj.

Alina ȚICU, redactor

Cristian GRECOIU, redactor

Tel. 0744 656 726, e-mail: darvareanu@yahoo.com

NOVĂCEANUL

Publicație lunară tipărită cu sprijinul
Primăriei și Consiliului Local Novaci
și al obștilor de moșneni din Novaci,
Pociovaliștea și Cernădia

Pre-press & print:

Tipografia
ProdCom

S.C. TIPOGRAFIA PROD COM S.R.L.
Târgu-Jiu, Gorj, str. Lt. Col. Dumitru Petrescu, nr.20
Tel. 0253-212.991, Fax 0253-218.343
E-mail: tipografia.prodcom@gmail.com

Tehnoredactare: RODICA TEIȘI